

Brussel, 30.6.2016
SWD(2016) 208 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

SAMENVATTING VAN DE EFFECTBEOORDELING

bij

Voorstel voor een verordening van de Raad

**betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in
huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende
internationale kinderontvoering (herschikking)**

{ COM(2016) 411 final }
{ SWD(2016) 207 final }

Samenvatting
Effectbeoordeling bij het Voorstel tot herschikking van de Verordening Brussel II bis (nr. 2201/2003)
A. Behoeftte aan actie
Waarom? Wat is het probleem?
<p>Uit de evaluatie blijkt dat een aantal problemen moet worden aangepakt om met de verordening de gewenste resultaten te kunnen boeken. Het betreft de voorspelbaarheid en efficiëntie van de grensoverschrijdende procedures die in de verordening worden vastgesteld in het belang van ouders en kinderen. De huidige wettekst is niet duidelijk of volledig genoeg.</p> <p>Met betrekking tot zaken van ouderlijke verantwoordelijkheid betreffende ontvoering van een kind door een ouder, grensoverschrijdende plaatsing van een kind, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen en samenwerking tussen (centrale en andere) nationale autoriteiten, komen zeer veel onnodige vertragingen voort uit de manier waarop de bestaande procedures zijn geformuleerd of worden toegepast. Vonnissen worden vaak niet of met aanzienlijke vertraging ten uitvoer gelegd. Tot slot heeft de vage omschrijving van de samenwerking tussen centrale autoriteiten vaak tot maanden vertraging geleid of zelfs tot het niet-afhandelen van verzoeken. Dat is schadelijk voor het welzijn van de kinderen.</p> <p>Deze vertragingen en tekortkomingen hebben negatieve invloed op de grondrechten van kinderen en op het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten, waar de vlotte werking van de verordening van afhangt.</p> <p>Met betrekking tot huwelijkszaken hebben echtgenoten in een internationaal huwelijk niet de mogelijkheid overeen te komen welke rechtbank hun echtscheiding behandelt. Als echtgenoten die niet dezelfde EU-nationaliteit hebben in een niet-EU-land wonen, hebben zij mogelijk beperkte toegang tot een EU-rechtbank. Deze problemen zijn nog niet opgelost, maar in dit stadium wordt hiervoor geen actie voorgesteld.</p>
Wat is het streefdoel?
<p>De procedures worden vereenvoudigd door de duur en de kostprijs ervan te beperken. De procedures voor de terugkeer van een kind worden verbeterd door het huidige terugkeermechanisme te verduidelijken en nieuwe maatregelen in te voeren, zoals de concentratie van de bevoegdheid bij een beperkt aantal gerechten, de beperking van de beroepsmogelijkheden, waardoor de vertragingen worden teruggedrongen. Voor beslissingen over plaatsing is een autonome instemmingsprocedure nodig die voor alle grensoverschrijdende plaatsingen wordt toegepast, in combinatie met een termijn waarbinnen de aangezochte lidstaat op het verzoek moet reageren. Het <i>exequatur</i> wordt ook afgeschaft, maar met behoud van de gepaste waarborgen (gronden voor niet-erkenning en verzet tegen tenuitvoerlegging als geheel of tegen bepaalde maatregelen), die kunnen worden ingeroepen door de verweerder op het moment van tenuitvoerlegging, zodat de totale duur van de procedures wordt ingekort. Tot slot wordt inzake samenwerking verduidelijkt 1) wie kan vragen 2) om welke informatie of bijstand 3) aan wie en 4) onder welke voorwaarden. Ook rechtbanken en kindervelzijnsorganisaties kunnen de hulp inroepen van de centrale autoriteiten.</p>
Wat is de meerwaarde van maatregelen op EU-niveau?
<p>Aangezien het een grensoverschrijdend probleem is, worden enkel internationale koppels/ouders getroffen. De lidstaten kunnen de tekortkomingen in de bestaande wetgeving niet alleen oplossen en op nationaal niveau kunnen de doelstellingen ook niet goed genoeg worden bereikt; er moet dus op het niveau van de Unie actie worden ondernomen. De voorgestelde acties hebben geen gevolgen voor nationale materiële regels inzake familierecht.</p>
B. Oplossingen
Welke wetgevende en niet-wetgevende beleidsmaatregelen zijn overwogen? Heeft een bepaalde optie de voorkeur? Waarom?
<p>De beleidsopties en hun effectbeoordeling worden apart behandeld voor elk van de kwesties die in de evaluatie van de verordening als problematisch worden beschouwd. Voor elke kwestie werden een basisscenario en alternatieven uitgewerkt. Met betrekking tot huwelijkszaken en ouderlijke verantwoordelijkheid werden beleidsopties met verschillende niveaus van tussenkomst overwogen. Voor de procedure inzake kinderonvoering worden verduidelijkingen van het huidige systeem</p>

overwogen, samen met de mogelijkheid om een lijst met begeleidende maatregelen op te stellen. Daarnaast werden twee opties ontwikkeld om eventuele radicale veranderingen aan het terugkeersysteem te beoordelen (terugkeer naar het systeem 's-Gravenhage of oprichting van één forum in de lidstaat van herkomst). Voor het plaatsingsmechanisme worden twee mogelijkheden voorgesteld: een systeem met impliciete of met expliciete toestemming.

Met betrekking tot erkenning en tenuitvoerlegging wordt in de beide voornaamste beleidsopties de *exequatur*-vereiste afgeschaft of wordt een nieuwe procedure voorgesteld om de inefficiëntie weg te werken. Het nieuwe systeem wordt aangevuld met drie alternatieve opties voor het probleem van het horen van het kind. Ook twee aanvullende opties om de tenuitvoerlegging te verbeteren, worden voorgesteld: een indicatieve termijn of een volledige harmonisering van de tenuitvoerleggingswetgeving inzake beslissingen over ouderlijke verantwoordelijkheid.

De beoordeling eindigt met een omstandig overzicht van de voorkeursopties voor alle in het verslag aangekaarte kwesties.

Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?

Het is duidelijk dat de belanghebbenden, met inbegrip van de lidstaten, een zorgvuldige hervorming van de bestaande verordening ondersteunen. In zaken van kindervervoering door een ouder zijn de meeste respondenten (70 %), onder wie ook ouders, van mening dat de verordening niet heeft gezorgd voor de onmiddellijke terugkeer van het kind binnen de EU. De belangrijkste suggestie voor verbetering had betrekking op de termijn voor het geven van een bevel tot terugkeer en de tenuitvoerlegging daarvan.

Ouders zijn de grootste groep voorstanders van de afschaffing van het *exequatur*, gevolgd door rechters en advocaten, maar een aantal lidstaten gaf aan geen volledige afschaffing te willen. Volgens een significant aantal respondenten (86 %) zijn heel wat verbeteringen mogelijk op het vlak van de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake ouderlijke verantwoordelijkheid. Tot slot zijn ouders in het bijzonder bezorgd over de samenwerking tussen de centrale autoriteiten.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (indien van toepassing, anders van de belangrijkste opties)?

Met de voorkeursopties worden de aangehaalde problemen beter opgelost dan met de andere opties. De voorspelbaarheid in grensoverschrijdende geschillen wordt groter doordat beslissingen daadwerkelijk vrij kunnen circuleren op basis van het beginsel van wederzijdse erkenning; ook het respect voor de grondrechten, met name de rechten van het kind, neemt dankzij de nodige waarborgen toe. De procedures zullen vlotter verlopen en de negatieve gevolgen voor ouders en vooral kinderen zullen kleiner worden.

Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (indien van toepassing, anders van de belangrijkste opties)?

De voorkeursopties leveren een besparing op voor Europese burgers die betrokken zijn bij grensoverschrijdende geschillen. Dankzij de afschaffing van het *exequatur* besparen zij het merendeel van de kosten voor de *exequatur*-procedure (gemiddeld 2200 euro om het verzoek te laten behandelen). Bovendien zou de voorkeursoptie voor de tenuitvoerlegging bijdragen aan de besparing voor ouders omdat zij niet noodzakelijk op zoek moeten naar uiterst gespecialiseerde advocaten met kennis van het buitenlandse tenuitvoerleggingsstelsel. Voor de centrale autoriteiten kunnen de kosten een klein beetje dalen als de procedures eenvormige regels bevatten of korter zijn tijdens de tenuitvoerleggingsfase. Ook de verduidelijking van de taken van de centrale autoriteiten en van de plaatsingsprocedure zal kosten besparen omdat de samenwerkingsprocedures gestroomlijnder verlopen.

Wat zijn de gevolgen voor bedrijven, kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen?

Niet van toepassing.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

De voorkeursopties zouden vrij weinig financiële kosten met zich meebrengen. Door de afschaffing van het *exequatur* zouden lidstaten wel moeten investeren in opleidingen om de rechtsbeoefenaars vertrouwd te maken met de nieuwe procedures, maar zij moeten nu ook al opleidingen financieren, en

voor veel meer rechters. Voor een aantal lidstaten kan de verplichting om hun eigen centrale autoriteit de nodige middelen te verschaffen, tot extra kosten leiden (vooral op het vlak van personele middelen) als die centrale autoriteiten op dit moment nog niet over de nodige middelen beschikken.

D. Naleving

Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?

Vijf jaar na de goedkeuring van de verordening.